

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI

ZENGŐ 682

**KILÁTÓ A
MECSEK
CSÚCSÁN**

TARTALOM

4 | KELET MECSEK ÉS A ZENGŐ

6 A Zengő legendája

7 | A TÁJEGYSÉG LÁTNIVALÓI

8 Bánáti bazsarózsa

9 Pécsváradi vár

10 Dombay-tó

11 Bocz-kereszt (Bárányles) legendája

12 Püspöki kastély és arborétum

13 Rékavár

14 | TÚRAÚTVONALAK 1-4.

16 A Dombay-tótól a Zengőre

17 Hosszúhetény – Zengő –
Püspökszentlászló,
Hosszúhetény – Zengő – Pécsvárad

18 Pécsvárad – Cigány-hegy –
Kisújványa – Óbánya

20 | TÚRAÚTVONALAK 5-8.

22 „Zengői Mária” és Püspökszentlászló

23 Zengő és a Dombay-tó
Pusztabánya – Hidasi-völgy

24 Zengővárkony – Réka-völgy

26 | TELEPÜLÉS INFÓK

Fotók: Beckné Kótsch Petra, Link Zoltán, Fürstenhoffer József

Design, tördelés: **BOLKODESIGN** bolkodesign.hu

Zengő kincse - A Zengő hegy ökoturisztikai fejlesztése

TOP-1.2.1-15-BA1-2016-00002

A KELET-MECSEK ÉS A ZENGŐ

A Kelet-Mecsek néven ismert tájegység Pécstől keletre egy összefüggő hegyvidéki erdőtömböt képez; az egész térség tájvédelmi körzet.

A Zengő, a Hármashegy, a Dobogó és a Somlyó gerincei között gyönyörű völgyek (Egregyi, Hidas, Óbányai) húzódnak. Ez a Mecsek legmagasabb része, itt van a legmagasabb csúcs is: a **Zengő** (682 m), melynek új kilátójából gyönyörködhetünk a panorámában.

A Mecsek legmagasabb csúcsát is magába fogadó **Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet** (1977) a hegység legnagyobb egységes, önálló tájegysége. Nemcsak földtani szempontból, hanem morfológiai jellemzők alapján is elkülönül a hegység többi részletétől, hiszen középpontjának környékéről sugárirányba indulnak ki a völgyek.

Az északi oldalak felső részét elegyetlen bükkösök a többi területet elegyes erdők, bükk, hárs, kőris, éger és gyertyán illetve kocsánytalan tölgy foglalják el. A híres, de betegségtől megviselt zengővárkony szelídgesztenyés a gondos kezelés eredményeként visszanyerheti eredeti szépségét.

Turistautak, zarándokutak, tematikus utak (pl. Üvegesek útja) , tanösvények sűrű hálózata teszi lehetővé a változatos barangolást a környéken. A Zengő „vonzáskörzetében” országos jelentőségű turistautak is áthaladnak. Így a Rockenbauer Pál Dél-dunántúli Kéktúra, valamint a Dél-dunántúli Pirostúra is. Rockenbauer Pál sírja – a Pécsvárad-Zengővárkony határában található gesztenyésben – a természetjárók zarándokhelye, évente megszervezett emléktúrák célpontja.

A ZENGŐ LEGENDÁJA

A Zengő tövében, a mai Püspökszentlászló helyén élt valamikor régen egy fiatal pásztor a feleségével és karon ülő kisfiával. Amikor vasárnaponként megszólalt a kápolna harangja, az asszony már indult, kisfiát is vitte magával a misére. Az ura ilyenkor is kihajtott a hegyoldalba, őrizte a nyáját, mert nem lehetett magukra hagyni a legelésző állatokat.

Egyszer azonban, éppen virágvasárnap, szokatlan dolog történt. A harang szavára nem az asszony jött a kisfiával a kápolnához, hanem a pásztor. Az asszony ragaszkodott hozzá, hogy ő menjen föl a nyájjal, de nem árulta el az urának, miért.

Egyszer, egy évnek előtte, volt már egyszer, hogy az ura helyett ő vigyázott a nyájra, s igen szomorkodott, hogy miért kell nekik ily szegényen tengődni itt a vadonban. Amint így töprengett, hirtelen megjelent előtte egy tündér:

— Én vagyok a hegy szelleme. Ha gazdag akarsz lenni, figyelj a szavamra. Ez a hegy minden esztendőben egyszer, a virágvasárnap mielőtt megnyílik. Megmutatja rengeteg kincsét, ha akkor fönn leszel a hegy tetején. — szólt, s azzal eltűnt.

Az asszony nem is tudta, valóság volt-e a szokatlan látomás, vagy talán csak álmódott. Nem is szólt róla senkinek, csak várta a következő virágvasárnapot.

Amikor elérkezett, az asszony nem törődött se a birkákkal, se semmivel, csak ment, futott karon ülő gyermekével a meredek hegyoldalon, hogy időben feljusson a tetőre. Alighogy felért, lenn a völgyben harmadszor szólalt meg a harang, kezdődött a vasárnapi mise, s ebben a percben a Zengő lassan megnyílt. A hasadéokban arany, ezüst, ragyogó gyémánt, szikrázó drágakő csillogott. Az asszony csak ámult-bámult, és ment egyre beljebb. Letette gyermekét, és mohón kapkodott a kincsek után. Teleszedte kötényét, a kezében is kincsek voltak. Szaladt kifelé, hogy a drágaságokat a hasadék szélén lerakja, és utána visszaszaladjon a gyermekért. De éppen hogy kiért a szakadékból, a völgyben véget ért a mise, a hegy bezárult, s a kisfia eltűnt a szeme előtt a hegy gyomrában.

Gazdag volt hát, mert a sok kincs ott hevert a lábainál, de elvesztette legnagyobb kincsét, egyetlen gyermekét. Haza sem ment, csak járt körös-körül a hegyen, sírva, zokogva kereste a nyílást, ahol bejuthatna elveszett gyermekéhez. Ruháját ronggyá tépte a tüske, bánatában végül megőrült. A fák megsajnálták és vele sírtak, vele zengtek fájdalomában.

Szeles, viharos időben még ma is gyakran hallani, ahogy morajlik, zeng az egész hegy. Azt mondják, a pásztorasszony szelleme kísért ilyenkor.

A TÁJEGYSÉG LÁTNIVALÓI

A ZENGŐI KILÁTÓ

A Zengőn 1895 óta van épített kilátó, a ma látható építményt 2020-ban adták át. A négyszögletes kilátó belsejében megőrizték az előző, 1978-ban emelt, betonból készült geodéziai mérőtornyot.

A kilátó hétszintes, szintenként 3 méteres magassággal, így a teljes magasság eléri a 21,78 métert, ezzel a lombkoronaszint felett nyílik meg a teljes körpanoráma. Az új építménnyel a Tubeshez és a Misinához hasonlóan a Mecsek legmagasabb csúcsa is méltó kilátót kapott, melynek turisztikai vonzereje már az átadást követő napokban érezhető volt. A kilátóból a teljes Mecsek változatos hegyvonulata, a baranyai és a tolnai dombvidék látható, sőt tiszta időben a Badacsony, a Duna és a horvátországi Papuk-hegység is. Ezt az élményt a Zengő megmászása után nem lehet kihagyni.

A BÁNÁTI BAZSARÓZSA

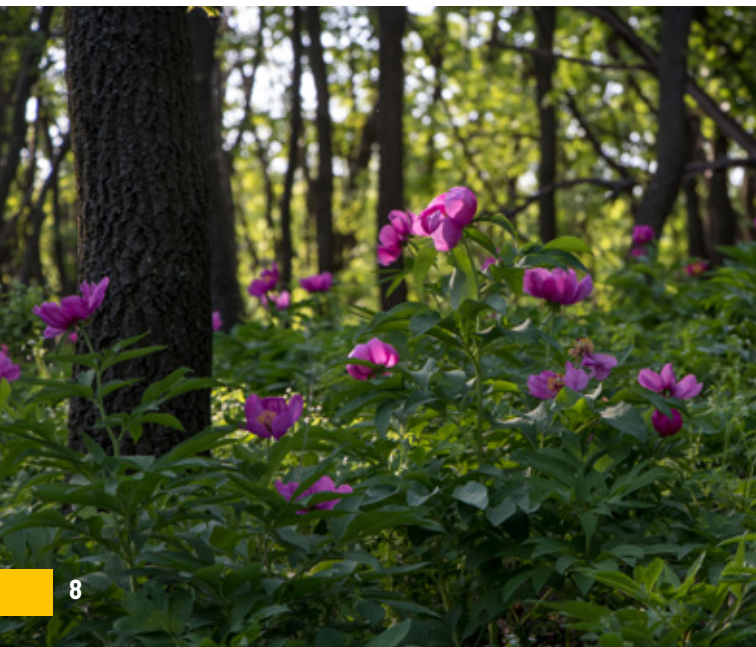
A tájvédelmi körzet egyik legszebb látnivalója a bánáti bazsarózsa (vad pünkösdirózsa, *Paeonia officinalis banatica*).

A gyönyörű virág a fényt szereti, ezért a legnagyobb tömegben a vágásterületeken virít. A virágzási idő rövid, mindössze 10–15 nap – április végén. A sűrű fiatalosokból átmenetileg eltűnik, majd a kiritkuló, idősebb erdőállományokban ismét megjelenik, és az állomány letermelése után 3–4 évvel teljes pompában díszlik. A szép virág állandóan változtatja helyét, követi a vágásokat, mindig más helyen kell keresni.

A bánáti bazsarózsa világállományának kb. 90%-a él a Kelet-Mecsekben. Magyarországon 1982 óta fokozottan védett faj. Mivel ismereteink szerint Magyarországon kívüli populációi erőteljesen visszaszorulóban vannak, nekünk kell gondoskodnunk a faj világállományának megőrzéséről!

Bíborpiros virágaiban kevés a szíromlevél, sok sárga porzó és ötágú termő található. Latin nevét a görög istenek orvosáról Páionról kapta, ugyanis a gyökeréből készült főzetet egykor görcsoldóként használták epilepszia ellen.

Fokozottan védett növény, természetvédelmi értéke: 250 000 Ft

PÉCSVÁRADI VÁR

A magyar állam- és egyházalapítás emlékhelye a pécsváradi vár egy erősített monostor. Szent István királyunk (998-ban) itt alapította meg az ország második bencés kolostorát.

Vármúzeum és Várkáporna

A Géza fejedelem-kori udvarházban berendezett kiállítás régészeti leletek segítségével mutatja be a vár történetét. A vármakett visszavarázsolja a látogatók elé az elpusztult falakat, így a várudvar romkertje ismét „felépül”. A látogatást igazán élvezetessé a várvezetés teszi, melyet egyéni látogatók is kérhetnek. A vár kihagyhatatlan látnivalója a több mint ezeréves káporna.

Ez a ma is álló **legrégebben épített templom hazánkban:** Szent István is imádkozott itt! Legértékesebb kincse a szentély boltozatán látható, bizánci stílusú festmény, a legrégebbi középkori magyar freskó. Itt tekinthető meg a Szent Korona hiteles másolata is.

A várban működő Tourinform iroda a helyi és környékbeli turistainformációk mellett országos kínálattal is szolgál. A Váradicum boltban, az ágyútorony alsó szintjén helyi termékeket, emléktárgyakat, kiadványokat vásárolhatnak.

DOMBAY-TÓ

Pécsváradtól mintegy 2 km-re, nyugatra, terület a Tóvölgy a Dombay-tóval. Vizét a Kiszádasdi-forrásból nyeri, amely az elpusztult középkori falu, a pécsvárad apátság birtokát képező Kiszádasd nevét őrzi. A patak mellett régen malmok sorakoztak.

Dombay János régész, a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságának első vezetője javasolta 1959-ben a Pécsváradon üléselő és az ő ásatásaival ismerkedő megyei vezetőknek, hogy egy gát megépítésével mesterséges tó alakítható ebben a gyönyörű környezetben.

1961 tavaszán 1,3 hektár vízfelülettel, elkészült Baranya első mesterséges csónakázótava. Térfogata 16 900 m³, a legnagyobb mélysége 3 méter, átlagos mélysége 1,3 méter.

A pécsvárad tanács 1962-ben átvette az üzemeltetést, és úgy döntött, hogy a tó őrizzék az akkor már egy éve halott Dombay János emlékét, így lett a Tóvölgyből Dombay-tó.

A BOCZ-KERESZT (BÁRÁNYLES) LEGENDÁJA

Mesélik, hogy egyszer egy vándor igyekezett Hosszúheténybe a Zengőn át, de út közben nagy vihar kapta el. Eltévedt és kétségbeesetten kereste a faluba levezető ösvényt, amikor szinte a semmiből egy bárány tűnt fel előtte. A legenda szerint ő volt Isten báránya, aki segítségére sietett a bajba jutottnak, és levezette a hegyről. Ez a férfi volt a Bocz család egyik tagja. Az eredetileg itt állott keresztet még 1797-ben az akkori pécsi püspök állíttatta. Ennek a helyére került a ma látható kereszt, melyet a népnyelv – a csodás megmenekülés emlékére – Bocz-keresztnek, vagy bárányles keresztnek nevez.

Egy Európában egyedülálló, kizárólag férfiaknak szóló zarándoklat hagyománya is kapcsolódik a bárányles kereszthez. A történet szerint az első világháború alatt a környék katonái fogadalmat tettek, hogyha épségben visszatérnek hazájukba, minden évben elzarándokolnak a Zengőre. Azóta is a környékbeli férfiak minden év virágvasárnapján – a kora hajnali órákban – elindulnak a kereszthez, hogy a nap első sugarait már a kereszt tövében tudják üdvözölni. Közösén tüzet gyújtanak, beszélgetnek és együtt várják az Úr bárányának eljövetelét, a feltámadást, amelyet a napfelkelte jelképez.

(Forrás: dr. Ottó Anita: Mecseki legendák nyomában: a Zengő kincse és a bárányles hagyománya (National Geographic 2019.05.09.)

PÜSPÖKI KASTÉLY ÉS ARBORÉTUM

Évszázadokon keresztül Püspökszentlászlón, a Zengő tövében lévő apró faluban, volt a pécsi püspökök nyári rezidenciája.

A kastélyt 1797-ben Esterházy László Pál pécsi püspök építtette a falucska végén. Itt tartották házi őrizetben Mindszenty József bíborost 1955. július 17. és november 1. között. Később itt volt rab Grósz József érsek is. A kiemelkedő műemléki épületegyüttes 2015-ben visszanyerte eredeti formáját. Látogatóközpont és zárandokszállás épült. Megújult a kápolna és a kastély, mely a turisták számára is látogatható.

Arborétum

A kastély melletti arborétum a látogatók előtt is nyitva áll. Esterházy Pál László alapította, melyet utódja, Hetey Sámuel (a közeli Hetey-forrás névadója) később továbbfejlesztett. Az arborétumot összesen 84-féle különleges fa- és cserjefaj népesíti be a világ minden részéről, némelyikük több száz éves. Az arborétum kis tavát a Kútfő-forrás vize táplálja.

A 20. század elején Zichy Gyula pécsi püspök az arborétum mellett vadasparkot is létesített dél-európai dámszarvasokkal, – ezeket azonban az első világháború után a megszálló (szerb) katonák elpusztították.

Püspökszentlászló a hetvenes évek végén kihalt, mára üdülő-falu lett. Érdekessége, hogy falu egyetlen utcáján csak a hegy felőli oldalon vannak házak. A másik oldalon csupán az öreg harangtorony árválkodik.

RÉKA-VÁR

Mecseknádasd község külterületének nyugati részén, a Réka-völgy erdős magaslatán ma is láthatók az egykori Rékavár (német nevén: Altes Schloß) alapfalai.

A helyi néphagyomány szerint ott élt a 11. században Skóciai Szent Margit, Szent István királyunk feltételezett unokája.

A legenda szerint aranyhíntó van itt a földben elrejtve. A helyiek úgy tudják, hogy a várat alagút kötötte össze az Árpád-kori kis templommal, amely ma temetőkápolnaként nagy értékű műemlékünk.

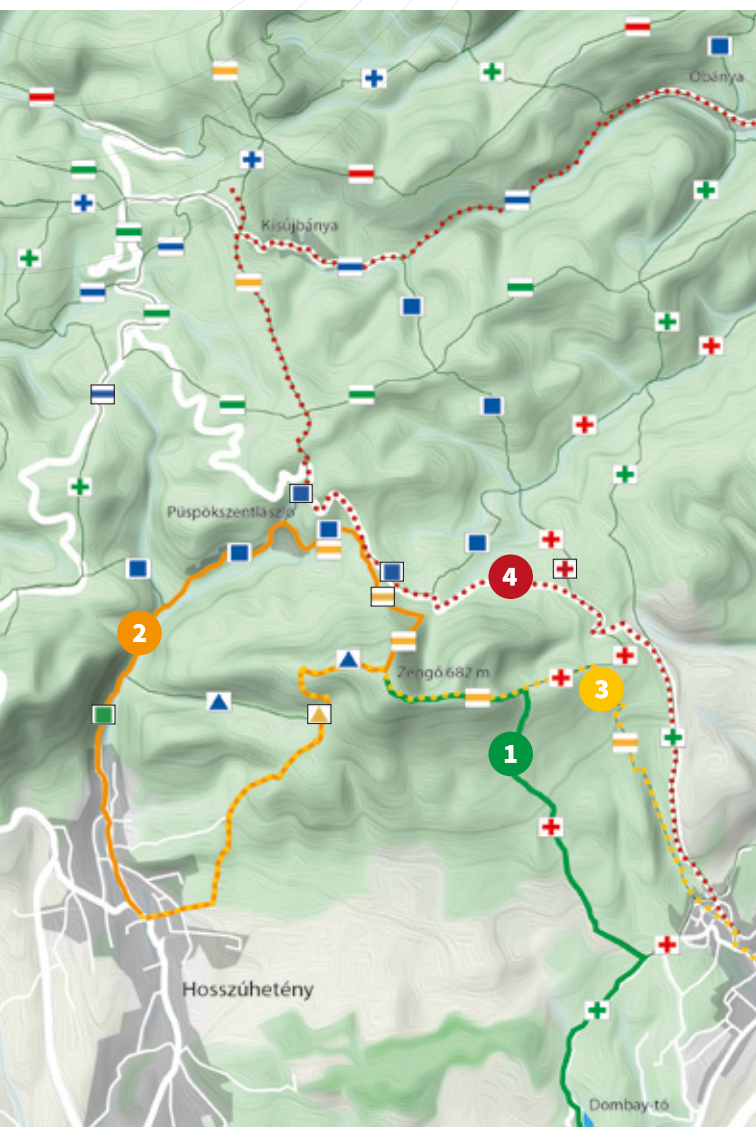
Egy másik mondaváltozat szerint az egykor erős várat Attila király építette feleségének, Rékának. Innen a név. Az ide-vezető völgynek is Réka-völgy a neve; és Réka-patak néven említik a vízfolyást. A Rákavár név pedig azzal lehet kapcsolatban, hogy egykor sok rák élt az itt elfolyó patakokban.

Forrás: Pesti János: Az ördögszántotta hegy - Baranyai mondák, hiedelmek és történetek / Pécsi Direkt Kft. Alexandra Kiadója Pécs, 2002./

TÚRAÚTVONALAK

A Zengő csúcsát bármely közeli lakott településről közelítjük meg, 400-500 m körüli szintkülönbséget kell legyűrnünk. Azonban a megtett távolság fáradalmi a csúcsra épített kilátóból elének táruló látvánnyal ajándékoznak meg bennünket.

- 1 A Dombay-tótól a Zengőre
- 2 Hosszúhetény – Zengő – Püspökszentlászló
- 3 Hosszúhetény – Zengő – Pécsvárad
- 4 Pécsvárad – Cigány-hegy – Kisújványa – Óbánya

Megközelítés

Indulhatnak Hosszú-hetényből Pécsváradra vagy ellenkező irányban a Zengő érintésével. A visszautazás mindkét település esetében tömegközlekedéssel is könnyen kivitelezhető. Ugyanakkor megtehetjük azt is, hogy egy körtúra szervezésével visszatérünk a kiindulóponthoz. Ez utóbbi leginkább a személygépkocsival érkező turisták számára javasolt.

Nehézségi fok

A következőkben a leggyakrabban járt útvonalak közül ajánlunk néhányat. A felfelé vezető út során – amennyiben a legkevesbé megterhelő oldal mellett tennék le a voksukat – érdemes a Hosszúhetényből induló utat választanunk. Abban az esetben, ha úgy döntünk, hogy elegendő erőnk és motivációnk van egy erőpróbára, érdemes a Püspökszentlászlóról induló turistaút mellett döntenünk. Ez utóbbi különösen esős időszakban kíván nagy odafigyelést – a csúszásveszély miatt.

A túrákhoz ajánlott a Mecsek turista térképe (Cartographia kiadó), valamint az internetes felületeken elérhető térképek, túraajánlók, ismertetőik (pl.: www.baranyatermeszetbarat.hu), vagy nyomtatott formában „A Mecsek természetjáró kalauza 2017” és Müller Nándor: Barangolások a Mecsekben c. kiadványa.

1 A DOMBAY-TÓTÓL A ZENGŐRE

Lehet oda-vissza vagy körtúra is

Kiindulópont: Pécsvárad | **Cél:** Pécsvárad/Hosszúhetény

Túratáv: 12+ km | **Szintemelkedés:** 494 m

A turistaút (zöld kereszt) a *Pécsvárad Dombay-tó* nevű buszmegállótól indul. A tó nyugati oldalán halad, majd fokozatosan emelkedve hétvégi házak között vezet. Kis kitérőt tehetünk (zöld kör) a **Kisnádasi-forráshoz**, amelyen a Zengő-hegyi csatáknak is emléket állító táblát olvashatunk.

A zöld kereszt jelzésű úton K-i irányban haladva elérjük a Pécsváradról érkező piros kereszt jelzésű utat, ezen élesen balra, ÉNY-i irányba fordulva a **Bazarózsa tanösvényen** kapaszkodunk fel a Zengő oldalába. Amikor elérjük a sárga sávval jelzett utat, azon Ny-i irányban az utolsó meredek szakaszt is legyűrve érjük el a **Zengő csúcsát**. (6,8 km). Itt még hét emeletnyi magasságot kell legyőznünk, hogy elérjünk a 21 m magas **kilátó** tetejére.

A csúcsról több útvonalon térhetünk vissza lakott területre - Püspökszentlászlóra (,), Hosszúheténybe (), Pécsváradra (,).

2

HOSSZÚHETÉNY – ZENGŐ – PÜSPÖKSZENTLÁSZLÓ

Körtúra

Kiindulópont: Hosszúhetény | **Cél:** Hosszúhetény

Túratáv: 10 km | **Szintemelkedés:** 410 m

Hosszúhetényből a sárga háromszög jelzésű úton közelítjük meg a **Zengő csúcsát**; a csúcs előtt 500 m-re találjuk a **Bocz-keresztet** (Bárányles). A csúcson menjünk fel az új, impozáns kilátóba! Püspökszentlászló felé a sárga sáv jelzésen ereszkedünk, amibe egy idő után becsatlakozik a kék négyzet jelzés; így érjük el az arborétum kerítését. A jelzésen továbbhaladva érjük el a **püspöki kastély és az arborétum** bejáratát. Megtekintés után a zöld négyzettel jelölt úton haladunk végig a falun, és érkezünk vissza Hosszúheténybe. Vegyük figyelembe, hogy a Zengő csúcsáról Püspökszentlászlóra vezető út igen meredek. Különösen felázott talaj, esős időjárás esetén komoly odafigyelést kíván tőlünk.

3

HOSSZÚHETÉNY – ZENGŐ – PÉCSVÁRAD

Egyirányú túra, tömegközlekedés használata szükséges

Kiindulópont: Hosszúhetény | **Cél:** Pécsvárad

Túratáv: 9,5 km | **Szintemelkedés:** Fel 412 m, le 554 m

Hosszúhetényből a Kultúrház buszmegállóból a sárga háromszög -gel jelzett úton indulunk el. A falu házai, majd szőlőskertjei között elérjük az erdő szélét, ahol balra felkanyarodik a jelzés. Folyamatosan felfelé haladva találkozunk a becsatlakozó, kék háromszög jelzésű turistaúttal. Innen még meredekebb hegyoldal következik. Az utolsó szakasz már kicsit könnyebb, utunk élesen keleti irányba fordul. Elhaladunk a **Bocz-kereszt** (bárányles) mellett, s a ritkásabb erdőben, a lombok között megpillantva a kilátót – toronyiránt gyalogolva érünk fel a csúcsra. Itt még hét emeletnyi magasságot kell legyőznünk a kilátó tetejéig. Lefelé jövet Pécsváradra a sárga sáv jelet követve érünk le, ahol a Pécsvárad - Kollégium nevű buszmegállóból indulhatunk haza. Ez esetben 9,5 km-t gyalogolunk. Felfelé menetben 412 méter emelkedőt teljesítünk, lefelé pedig 554m-t.

4 PÉCSVÁRAD – CIGÁNY-HEGY – KISÚJBÁNYA – ÓBÁNYA

Egyirányú túra, tömegközlekedés használata szükséges

Kiindulópont: Pécsvárad | **Cél:** Mecseknádasd

Túratáv: 19 km | **Szintemelkedés:** 380 m

A Keleti Mecsek szívébe vezet el ez a túra. Kilátótorony, szép falu, s a Mecsek legszebb völgye az úti célunk, s ha tavasz van, a bazsarózsát is megcsodálhatjuk. Pécsvárad, Kossuth térről indulunk. A Kálvin utca erdészeti műútban folytatódik felfelé. Elhagyjuk a két sorompót, a mese-házikót, a Zengő-emplékkövet (5 km). Jobbra a **Róka-hegy** (497 m) magasodik. A **bánáti bazsarózsa** talán legdúsabb termőhelyén járunk. Április végén, májusban csak úgy piroslik a sok virág a Vöröspart oldalában, a fiatal erdőben, de közvetlenül az út mentén is láthatunk bazsarózsa töveket.

Hamarosan jobbról esőbeállót látunk (7 km), a mellette meredeken induló turistaút mellett (sárga) a nem túl bő hozamú, de nyáron is frissítően hideg vizű **Diós-kút** kínál alkalmat pár perces pihenőre (a műúttól 80 m). Meredeken kapaszkodunk tovább a **Hárs-tető** (545 m) oldalában. A gerincen áthaladva (7,4 km) a kellemesen hűvös északi lejtőn hamarosan kiérünk az erdőből a **Miske-tető** széles hátára. A legelő túlsó végén utunk újra emelkedni kezd, keresztezzük a Kisújbányára vezető műutat (9 km), tovább kapaszkodunk a kötörmelékes meredekéken,

míg a **Cigány-hegy** (524 m) ellaposodó tetején meg nem látjuk a kilátó-tornyot (9,3 km).

A tetőről vissza kell ereszkednünk a műútig (300 m), azon balra, a fából faragott Szt. Márton szobrot elhagyva a kék jelzésen, **Kisújbányára** (Neuglashütte) jutunk le (10 km).

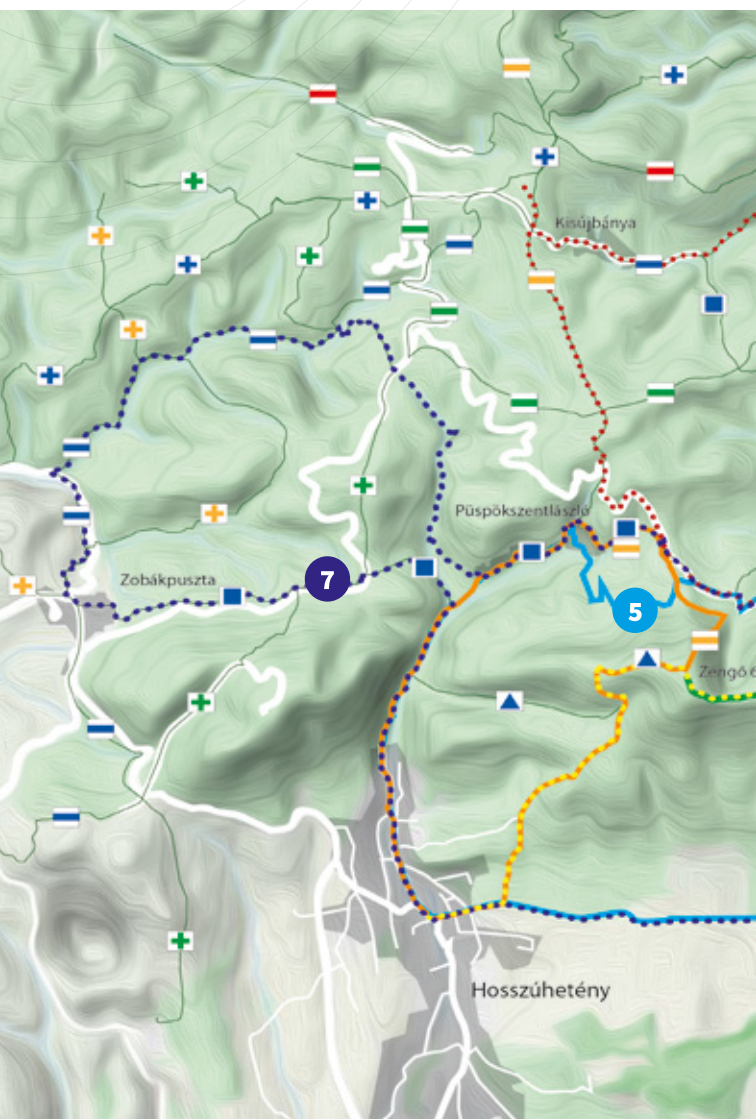
A kék sáv jelzést követjük, kelet felé tartva (11 km), a Mecsek legszebb völgyének mondott **Óbányai-völgyben**. A patakmederben olykor kőről-kőre ugrálva az előrejutás nem mindig könnyű. A völgy szépsége, a sajátos klíma megtapasztalása megéri bakancsunk vízállóságának tesztelését.

Ezen a szakaszon találjuk az érdekes „**ferde vízesést**”. A patak vize az elferdült mészkőpadokon oldalazva folyik le. A közelben van a patak jobb partján a **csepegő szikla** is, mely különösen télen szép látvány, amikor a csepegő víz jégcsapokká merevedik. A faluhoz közeledve van egy kulcsosház a bal parton, majd két tanya. A pisztrángos tavaknál már sétává szelidül a túra, megérkeztünk **Óbányára** (Altglashütte) nyugati végére (14 km). Az egyutcás falun végigsétálva a völgyben futó bekötőúton **Mecseknádasdra** érkezünk (19 km), ahonnan a Bonyhád és Pécs között menetrend szerint közlekedő autóbuszjáratral utazhatunk vissza Pécsváradra.

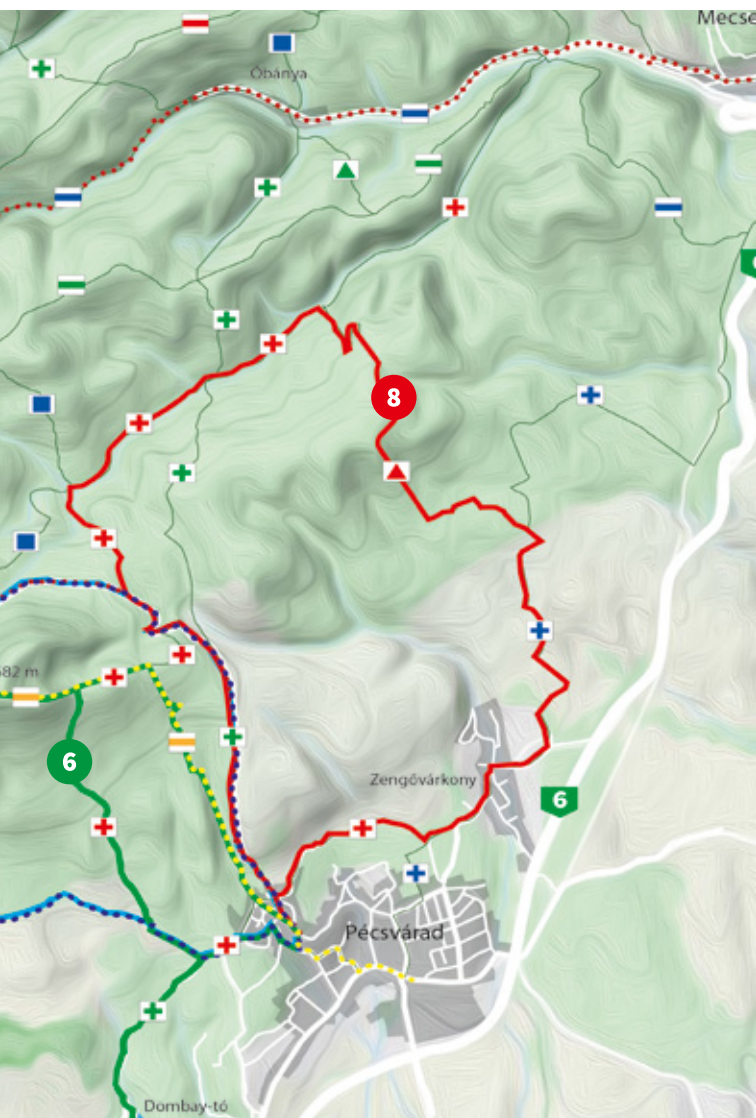

TÚRAÚTVONALAK

A gyalogos túrák során esély nyílik arra, hogy szó szerint és átvitt értelemben egyaránt: kilépünk a hétköznapi forgatagból. A természet sokszínű arcára való rácsodálkozásunk során a test megedződik, a szellem felfrissül és a lélek ragyog.

- 5** „Zengői Mária” és Püspökszentlászló
- 6** Zengő és a Dombay tó
- 7** Pusztabánya – Hidasi-völgy
- 8** Zengővárkony – Réka-völgy

5 „ZENGŐI MÁRIA” ÉS PÜSPÖKSZENTLÁSZLÓ

Körtúra

Kiindulópont: Pécsvárad | **Cél:** Pécsvárad

Túratáv: 17 km | **Szintemelkedés:** 300 m

Pécsvárad, Kossuth térről indulunk. A Kálvin utca erdészeti műútban folytatódik felfelé. Elhagyjuk a két sorompót, a mese-házikót, a **Zengő-emlékkövet** (5 km). Innen már enyhén lejt az út. Nem egészen 500 m-re széles kocsíút indul balra, felfelé. Rövid, meredek szakasz tetején a sárga sáv jelzésű turistaútra jutunk. Megint balra tartunk, de hamarosan meglátjuk a sárga kör jelzést, mely jobbra tér el a sárga sávtól. A jelzésen a **Pieta-kápolnához** jutunk (6,6 km).

A kápolnától tovább a sárga kör jelzés a **Zarándok-kút** nevű forrásig vezet. A lefolyó forrásvíz árkanak bal partján jelzetlen, de jól kitaposott ösvényen **Püspökszentlászlóra**, az arborétum kerítéséhez érünk. (Ha a kapu zárva van, jobbra érdemes kerülni.) Az **arborétum** É-i szélén áll a **püspöki nyaralókastély** és a templom (7,5 km), melynek érdekessége az ovális alaprajzú, faszindelyfedésű kupola.

Püspökszentlászlóról a zöld négyszög jelzésű kövesút vezet Hosszúheténybe (Üvegmúzeum, 11,5 km). A kultúrház sarkánál induló utcán, majd a hetényi szőlőskertek alatt vezető, széles kocsíúton (sárga háromszög jelzés) indulunk tovább. A jelzés balra eltér (a Zengő felé), mi egyenesen megyünk. **Jelzetlen, szántóföldek, erdőfoltok között vezető dűlőúton** – amin régen a hetényiek jártak a pécsváradai vásárba, s ezért **vásárútnak** is nevezik – mindig a K-i irányt tartva érünk vissza Pécsváradra (17 km). Püspökszentlászló Hosszúhetény felől autóval is elérhető.

6 ZENGŐ ÉS A DOMBAY-TÓ

Körtúra

Kiindulópont: Pécsvárad | **Cél:** Pécsvárad

Túratáv: 12,5+5 km | **Szintemelkedés:** 473 m

Ha Pécsváradról akarunk körtúrát tenni, akkor Pécsváradról indulhatunk a **csúcsra** a -val jelzett úton.

Visszafelé egy darabig (kb. 1,5 km) ugyanezen haladva a jobbra (D-re) leágazó, jelzésű úton (**Bazarózsa tanösvény**) térhetünk vissza a városba. Ez esetben 12,5 km-t gyalogolunk, s 473 m szintet teljesítünk. Ez utóbbi túrát gazdagíthatjuk a Dombay-tó felé tett kitérővel (-tel jelzett úton + 5 km oda-vissza). Ennél a kedves hangulatú, Dombay János régészről elnevezett kis tónál megpihenhetünk, fürödhetünk, csónakázhatunk is.

7 PUSZTABÁNYA – HIDASI-VÖLGY

Körtúra, alternatív végcél lehetőséggel

Kiindulás: Pécsvárad | **Cél:** Pécsvárad, (Hosszúhetény)

Túratáv: 26 km | **Szintemelkedés:** 500 m

Pécsvárad, Kossuth térről indulunk. A Kálvin utca erdészeti műútban folytatódik felfelé. Az utat kövessük, ne a turista jelzést (zöld kereszt)! Elhagyjuk a két sorompót, a mese-házikót, a Zengő-emlékkövet (5 km). Itt csatlakozik be a műútba a kék négyzet jelzésű turistaút, mely nemsokára letér balra (5,6 km), **Püspökszentlászló** felé, ezt követjük. Meredek, majd ellaposodó lejtőn érünk az arborétum kerítéséhez, mellette továbbhaladva, a kastélyt megkerülve a kert bejáratához érünk (6,6 km). Tartsunk egy kis pihenőt, tekintsük meg a **püspöki kastélyt és az arborétumot**.

Végigmegyünk a falu egyetlen utcáján. Az utolsó ház után (7,5 km) jobbra, a kék háromszög jelű útra térünk. Széles mezőn, majd fák közé érve a Kis-tóti-völgyön a **Daragói Nagy forráshoz** érünk. Az út fokozatosan emelkedik, nemsokára meglátjuk balról az **üveghuta-rekonstrukciót**, s a régi huta maradványait (9,5 km).

Az erdei műutat keresztezve (9,6 km), a zöld kereszt jelzésű turistaúton indulunk tovább ÉNy-i irányban, vízszintesen, majd

lefelé a **Hidasi-völgybe**. Átkelünk a patakon, s a túloldalán a folyásirányba fordulunk a kék sáv jelzésen (10,3 km). A völgyben jó vízű források sora fakad: a **Betyár-, György-, Wein-, Pius-, Lajos-forrás**. A völgy fő attrakciója a **Csurgó** (12 km): a patak szinte függőleges mésztufa sziklákkal burkolt meredek völgyoldalon képez **látványos vízesést**.

Utunk a Völgységi-patak völgyébe torkollik, ahol a Hosszúhetény – Magyaregregy közút vezet (13,3 km). Ezen megyünk egy keveset balra (DK), majd továbbra is a kék jelzést követjük, átkelünk a patakon és fenyőerdőben, erős emelkedővel érünk a Komlóhoz tartozó **Zobápusztára** (14,4 km) (350 m tszf. a Mecsek legmagasabban fekvő települése). Az élelmiszerbolt (14,5 km) előtt elhagyjuk a kék sáv jelzést, balra, a kék négyszöggel jelölt útra térünk. Elhaladunk a **Gyopár-kulcsosház**, majd a **Cigány-**, később a **Szőke-forrás** mellett.

A Pap-rétre kiérve keresztezzük az erdészeti műutat (17 km), s jelzett utunk folyamatos lejtővel a püspökszentlászlói völgybe ér le (17,8 km).

Innen mehetünk balra, tovább a kék négyszög úton, végig Püspökszentlászlón, a kastélyon túl fel az erdészeti műútra, azon jobbra, **Pécsváradra** (26 km).

Vagy alternatívaként indulhatunk a völgyben lefelé (zöld négyszög jelzés) **Hosszúheténybe**. Ha akarjuk, itt megszakíthatjuk a túrát, vagy a sárga háromszöget követve, a vásáruton jutunk **Pécsváradra**.

A két út kb. egyforma hosszú.

8

ZENGŐVÁRKONY – RÉKA-VÖLGY

Körtúra

Kiindulópont: Pécsvárad | **Cél:** Pécsvárad

Túratáv: 16 km | **Szintemelkedés:** 400 m

Pécsvárad, Kossuth térről a Kálvin utcán indulunk fölfelé. A református templomnál (0,5 km) jobbra térünk a Temető utcába. Innen a piros kereszt jelzést követjük a szőlők, tanyák között vezető keskeny aszfaltúton. Egy idő után a jelzés balra, egy földútra tér, ezt követjük (,) Amikor újra aszfaltos úthoz érünk (2,2 km), álljunk meg egy pillanatra. Balra, a földbevájt lépcsőkön fellépkedve a híres szelídgesztenyésben az ösvény

Rockenbauer Pál természetfilmes sírkövéhez vezet (100 m). Az aszfaltútra visszatérve, balra, az egyre meredekebbé váló lejtőn, prэшázak között érünk le **Zengővárkonyba**. A patak előtt balra, a Kossuth L. utcán a **Tájház** előtt haladunk el (2,6 km). Tovább is a kék négyzet jelzést követve, a meredeken emelkedő Ady E. utcán hagyjuk el a falut. A zengővárkonyi szelídgesztenyés mellett, szántóföldek között, majd a rezulásban a jelzések megtalálása nem mindig könnyű. Keresztezzük a Kócsid-völgyet, és a szálerdőbe érve balra, a piros háromszög jelzésű útra térünk (5,5 km). A folyamatosan emelkedő úttól balra találjuk a **Legénysírt** (7,3 km).

Egy keveset még felfelé kell mennünk a **Kecske-hát** gerincéig, azután az É-i oldalon, meredeken ereszkedünk le a **Réka-völgybe**. A hegylábánál erdészeti műútra érünk (8,8 km), balra (DNy) induljunk el rajta (piros kereszt jelzés). Hamarosan az épített út végéhez érünk (forduló-hurok). Átkelünk a Halász-, vagy más néven Öreg-patakon, s folytatjuk a jelzések követését a völgyön felfelé. A mély völgybe keveset sűt be a Nap, az út az év nagy részében sáros, kátyús. Keresztezzük a zöld kereszt, és a Szt. Margit utat (9,8 km). Néhányszor még átlábalunk a patakon, egyszer csak feltűnik a völgy végében álló **Réka-kunyhó** pavilonjának piros teteje. Balra, az évszázados fenyőfák alatt, asztalt, padot, tűzrakóhelyet, esőbeállót találunk, s az **Etelka-forrás** friss vizével üdíthetjük magunkat. A pécsváradiak kedvenc kirándulóhelye ez a völgyfő (11,3 km).

Ha kipihentük magunkat, a piros kereszt jelzésű úton induljunk tovább, D-i irányban, felfelé. A gerincen, a teherautók által kijárt, széles (sáros) úton, jobbra az erdészeti műútra érünk ki (12,4 km). Ezen balra, lefelé haladjunk, az út levisz a pécsváradi Kossuth térre (16 km).

TELEPÜLÉS INFÓK

PÉCSVÁRAD

Pécsváradi vár

A vár hangulatos terei ideálisak különféle rendezvények számára. Az István Király Étterem a la carte kínálattal, a szálloda 27 szobával és 2 apartmannal várja vendégeit.

Mindenszentek Temetőkápolna

Szent István rendelete nyomán, tíz falu templomának épült plébániatemplom.

Nagyboldogasszony templom

A XVIII. században épült barokk stílusú templom ma is uralja a város látképét.

Református Templom

Az egykor nagyszámú református közösség temploma szintén a barokk korból való.

Samu Géza múzeum és iskolatörténeti kiállítás

A régi Pécsvárad központjában, az egykori iskola épületében.

Felvidéki emlékszoba és Német emlékszoba

A felvidéki, illetve a német származású családok életét bemutató emlékszobák.

HOSSZÚHETÉNY

Tájház

A tájház a dél-dunántúli többszortatú háztípusokat örökíti meg.

Üvegkiállítás

A XVIII. század végi üveggyártásról emlékezik.

Borbélyműhely

A falusi borbélyműhely egy letűnt mesterséget szemléltet.

MECSEKNÁDASD

Schlossberg várromok

A rom eredetileg egy XIII. századi templom volt.

Várhegy-kilátó

A kilátó építése során tanösvény is készült.

Német nemzetiségi tájház

A tájház főként az itt élő németiség kultúrájáról mesél.

Szent István-kápolna

A kis kápolna Szent István rendelete alapján épült.

Havas Boldogasszony kápolna

A kegyúri kápolna Klimó György püspök barokk nyaralójának szomszédságában épült fel.

Egykori Püspöki kastély

Az épület egykori vendége volt a világhírű komponista: Liszt Ferenc is.

Nádasd Vendégház

A vendégház 2 különálló apartmanja egész évben nyitva áll.

Bakancsos vendégház

A kulcsosház ideális szálláshelyül szolgál a kirándulók számára.

PÜSPÖKSZENTLÁSZLÓ

Püspöki kastély és templom

A helyiek úgy emlékeztek, hogy Szent László király hálából építtette a templomot.

Arborétum

Mintegy hat katasztrális holdnyi földterület különleges növényekkel.

ZENGŐ 682